

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.014.03.2019

Pani
Małgorzata Niemkiewicz
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
ul. Konrada Leczkowa 1A
80-432 Gdańsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.224.2019 Komisji Rozstrzygającej
z dnia 24 stycznia 2020 r.

P/19/067 – Wsparcie dla potrzebujących schronienia matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku, ul. Konrada Leczkowa 1A, 80-432 Gdańsk (dalej: „MOPR”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Niemkiewicz, Dyrektor MOPR, od 1 sierpnia 2016 r. W okresie objętym kontrolą Dyrektorem MOPR poprzednio była Janina Liedtke-Jarema, od 4 maja 2010 r. do 30 czerwca 2016 r., a obowiązki Dyrektora MOPR od 1 do 31 lipca 2016 r. pełniła Anna Sobota.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie dostępu do odpowiedniego schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej. 2. Zapewnienie w miejscu schronienia matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży odpowiedniego standardu usług podstawowych. 3. Skuteczność wsparcia świadczonego w miejscu schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2019 (do 7 listopada), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Agnieszka Solecka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli: nr LGD/117/2019 z 28 sierpnia 2019 r. i nr LGD/143/2019 z 4 października 2019 r. 2. Mariusz Gromadziński, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/118/2019 z 28 sierpnia 2019 r. 3. Marta Gajewska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/128/2019 z 11 września 2019 r. (akta kontroli str.1-6a, 1343)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Dyrektor MOPR podejmowała działania mające na celu zapewnienie schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży poprzez zlecenie organizacjom pożytku publicznego prowadzenia domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (dalej: „DMD”) i mieszkań wspomaganych³. MOPR prawidłowo zdiagnozował skalę zapotrzebowania, określił zakres uprawnień delegowanym pracownikom i informował zainteresowanych o możliwości uzyskania wsparcia. MOPR w ramach sprawowanego nadzoru zapewnił realizację zadań zgodnie ze standardem podstawowych usług w zakresie interwencyjnym i opiekuńczo-wspomagającym, określonym w § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie DMD⁴.
--------------	--

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm. (dalej: „ustawa o NIK”).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W Mieście Gdańsku funkcjonuje Model Mieszkań Wspomaganych w ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016-2023.

⁴ Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. Nr 43 poz. 418).

W MOPR przestrzegano trybu kierowania osób do DMD, jednak do wniosków stanowiących podstawę wydania decyzji o skierowaniu do DMD nie była załączona pełna wymagana dokumentacja. MOPR, wydając decyzje przyznające zasiłek celowy z przeznaczeniem na opłacenie kosztów pobytu matek z dziećmi w placówkach prowadzonych przez Monar i Caritas, zmienił w ten sposób pieniężny charakter tych zasiłków, wynikający z art. 36 pkt 1 lit. c ustawy o pomocy społecznej⁵, na świadczenie niepieniężne. Na podstawie powyższych decyzji na rachunek bankowy tych placówek MOPR przekazał środki w łącznej wysokości 33,2 tys. zł. Stanowiło to naruszenie art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 41 pkt 1 ww. ustawy.

W wyniku niedostatecznego nadzoru MOPR nie zapewnił, aby kierownicy DMD spełniali wymagania określone w art. 122 ww. ustawy w zakresie posiadania przez nich specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W związku z niedostatecznym nadzorem MOPR nie zapewnił, aby DMD spełniały wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie DMD, z uwagi na niższy standard w zakresie bytowym w DMD prowadzonym przez Monar i nieopracowanie programów usamodzielniania mieszkańców w DMD prowadzonym przez Caritas.

MOPR sprawował nadzór nad skutecznością wsparcia udzielanego matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży przez DMD. Organizacje prowadzące DMD osiągały zakładane rezultaty.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie dostępu do odpowiedniego schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej

Opis stanu faktycznego

1.1. Potrzeba zapewnienia schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży została zdiagnozowana przez MOPR jako istotny problem społeczny.

W latach 2016-2017 MOPR przyznawał zasiłki celowe na pokrycie kosztów pobytu w DMD. Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że zasiłki te były przyznawane m.in. w związku z brakiem miejsc w placówkach prowadzonych przez Caritas i Monar w ramach zawartych umów.

Ponadto Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że wzięto pod uwagę konieczność pokrywania kosztów pobytu w placówkach zasiłkiem celowym w latach 2016 i 2017, a w konkursie na lata 2018-2020 zwiększono liczbę miejsc w DMD do 30, zgodnie z założeniami Gdańskiego Programu Rozwiązywania Problemu Bezdomności na lata 2018-2023.

Dyrektor MOPR wyjaśniła, że zasób miejsc dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży poszukujących schronienia zapewniany przez MOPR jest wystarczający.

(akta kontroli str. 69-148, 379-381, 1002-1006, 1114-1121)

1.2. MOPR określał skalę zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej w zakresie schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży na podstawie sprawozdań wykonania zadania przez organizacje pożytku publicznego, którym MOPR zlecił jego realizację. MOPR nie korzystał z publikowanych lub zamawianych raportów i opracowań statystycznych w tym zakresie.

(akta kontroli str. 149-153, 208-246)

⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, ze zm.).

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

1.3. W latach 2016-2019 (I półrocze) zostało złożonych 68 wniosków o udzielenie schronienia w DMD, potrzebującym tego matkom, opiekunom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży, z tego: 21 w 2016 r., 10 w 2017 r., 24 w 2018 r. i 13 w 2019 r.

Spośród 68 złożonych wniosków:

- 64 złożyły kobiety z dziećmi,
- 11 – kobiety w ciąży,
- 45 – osoby z małoletnimi dziećmi do lat 3,
- 19 – osoby z małoletnimi dziećmi od 4 do 6 lat,
- 5 – osoby będące ofiarami przemocy.

W latach objętych kontrolą wniosków nie składali mężczyźni, jak również małoletnie matki do lat 17. W tym okresie nie wystąpiły przypadki wycofania wniosków oraz pozostawienia ich bez rozpatrzenia.

W latach 2016-2019 (I półrocze) złożono 52 wnioski o udzielenie schronienia w mieszkaniu wspomaganym, prowadzonym na zlecenie Gminy Miasta Gdańska (dalej: „Miasto”), z tego: 8 w 2016 r., 13 w 2017 r., 17 w 2018 r. i 14 w 2019 r.

Spośród 52 złożonych wniosków:

- 52 złożyły kobiety z dziećmi,
- 19 – osoby z małoletnimi dziećmi do lat 3,
- 18 – osoby z małoletnimi dziećmi od lat 4 do 6,
- 47 – osoby będące ofiarami przemocy.

W latach objętych kontrolą wniosków nie składali mężczyźni, kobiety w ciąży, małoletnie matki do lat 17. Nie wystąpiły również przypadki wycofania wniosków lub pozostawienia ich bez rozpatrzenia.

(akta kontroli str. 247-250)

W latach 2016-2019 (I półrocze) z pomocy MOPR w zakresie zapewnienia schronienia potrzebującym tego matkom, opiekunom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży⁷ skorzystały 304 osoby w DMD i mieszkaniach chronionych oraz 161 osób w Ośrodku Interwencji Kryzysowej (dalej: „OIK”).

Ze schronienia skorzystało:

- w 2016 r. – 151 osób, co stanowiło 0,03% mieszkańców Miasta (462,2 tys. osób) i 1,06% osób korzystających w tym roku z pomocy społecznej (14,2 tys. osób),
- w 2017 r. – 163 osoby, co stanowiło 0,03% mieszkańców Miasta (464,3 tys. osób) i 1,12% osób korzystających w tym roku z pomocy społecznej (14,5 tys. osób),
- w 2018 r. – 189 osób, co stanowiło 0,04% mieszkańców Miasta (464,8 tys. osób) i 1,32 % osób korzystających w tym roku z pomocy społecznej (14,3 tys. osób),
- w 2019 r. (I półrocze) – 126 osób, co stanowiło 0,03% mieszkańców Miasta (466,6 tys. osób⁸) i 1,5% osób korzystających w tym okresie z pomocy społecznej (8,4 tys. osób).

(akta kontroli str. 154-221, 247-250)

1.4. W latach 2016-2017 MOPR przyznał zasiłki celowe na pokrycie kosztów pobytu w DMD 12 matkom z małoletnimi dziećmi na łączną kwotę 34,9 tys. zł.

MOPR nie kierował wymagających schronienia matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży do schronisk dla bezdomnych.

W latach 2016-2019 (I półrocze) ze schronienia w mieszkaniu wspomaganym korzystało 140 osób, z tego: 23 w 2016 r., 34 w 2017 r., 47 w 2018 r. i 36 w 2019 r.

W OIK w latach 2016-2019 (I półrocze) przebywało 161 osób, z tego: 48 w 2016 r., 45 w 2017 r., 48 w 2018 r. i 20 w 2019 r.

(akta kontroli str. 247-250)

⁷ Schronienie w DMD prowadzonym przez lub na zlecenie samorządu i schronienia w mieszkaniu wspomaganym prowadzonym przez lub na zlecenie samorządu.

⁸ Według stanu na 31 grudnia 2018 r.

1.5. Wszystkim wymagającym schronienia matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży, które zwróciły się do MOPS o pomoc w jego zabezpieczeniu, pomoc ta została udzielona.

(akta kontroli str. 247-250)

1.6. W latach 2016-2019 (I półrocze) w MOPR nie wystąpiły przypadki pozostawienia wniosków bez rozpoznania i wycofania wniosków.

(akta kontroli str. 247-250)

1.7. Realizację zadań zapewnienia schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, wynikającego z art. 19 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, Miasto zlecało organizacjom pożytku publicznego w drodze otwartych konkursów ofert⁹.

W latach 2015-2017 Stowarzyszenie Monar realizowało zadanie pt. „Kompleksowe wsparcie osób bezdomnych (samotnych rodziców z dziećmi) w procesie wychodzenia z bezdomności”, polegające m.in. na zabezpieczeniu miejsc okresowego całodobowego pobytu w ośrodku wsparcia (20 osób), a Caritas Archidiecezji Gdańskiej realizował zadanie pt. „Zabezpieczenie pięciu miejsc w ośrodku wsparcia o standardzie schroniska dla matek z małoletnimi dziećmi, matek karmiących i kobiet w ciąży”.

W latach 2018-2019 (I półrocze)¹⁰ Stowarzyszenie Monar i Caritas realizowały zadanie pt. „Zabezpieczenie 30 miejsc w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży”, odpowiednio 20 i 10 miejsc.

Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży uzyskiwały schronienie również w OIK, który od 1 czerwca 2019 r. został włączony w strukturę MOPR. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym OIK¹¹, pomoc kierowana była przede wszystkim do osób i rodzin dotkniętych przemocą domową, osób i rodzin znajdujących się w kryzysie. Celem działania OIK jest zminimalizowanie skutków kryzysu i przywrócenie utraconej równowagi w wymiarze psychicznym i społecznym, zdolności do działania, autonomii osób i rodzin doświadczających różnego rodzaju kryzysu.

W Mieście funkcjonuje Model Mieszkań Wspomaganych w ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016-2023¹² (dalej: „Osiedle Sitowie”). W mieszkaniach prowadzonych w ramach projektu Osiedle Sitowie znajdują się 22 miejsca, a ponadto 4 osobne mieszkania. Matki z małoletnimi dziećmi były kierowane do mieszkań wspomaganych po uzyskaniu rekomendacji pracownika MOPR lub podmiotu świadczącego aktualnie wsparcie dotyczących udziału w Programie. Rekomendowane były przede wszystkim osoby dobrze rokujące w kwestii wprowadzania w swoim życiu zmian zmierzających do poprawy swojej sytuacji społeczno-bytowej, tj. dobrze współpracujące ze specjalistami, podejmujące pracę lub aktywnie poszukujące pracy, doksztalcające się.

(akta kontroli str. 379-381, 575-609, 839-853, 1228-1232)

⁹ Organizowanych na podstawie: Zarządzenia nr 1554/14 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 17 listopada 2014 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację w latach 2015-2017 zadań z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, których adresatami są mieszkańcy Gdańska i Zarządzenia nr 1978/17 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu na realizację w latach 2018-2020 zadań z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, których adresatami są mieszkańcy Gdańska.

¹⁰ Na podstawie umów zawartych z tymi podmiotami na lata 2018-2020.

¹¹ Wprowadzonym Zarządzeniem nr 38/19 Dyrektora MOPR z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego OIK w Gdańsku przy pl. Ks. Gustkowicza 13.

¹² W oparciu o Uchwałę nr XXXI/867/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016-2023.

1.8. Miasto nie prowadziło DMD, a realizację zadania zleciło podmiotom, które zostały wybrane w konkursach¹³.

Prezydent Miasta w drodze zarządzenia określał warunki ww. konkursów oraz dokonywał ostatecznego wyboru wykonawcy, natomiast Dyrektorowi MOPR powierzał przeprowadzenie konkursów. Konkursy zostały przeprowadzone zgodnie z postanowieniami zarządzeń Prezydenta Miasta.

(akta kontroli str. 382-387)

1.9. MOPR był przygotowany do realizacji zadań związanych z zapewnieniem dostępu do odpowiedniego schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Dyrektor oraz pracownicy MOPR posiadali rozeznanie co do form oferowanego przez MOPR schronienia dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży. MOPR zatrudniał od 212¹⁴ do 225¹⁵ pracowników socjalnych. W MOPR wyznaczono dwie komórki organizacyjne odpowiedzialne za postępowanie w sprawach związanych z wydawaniem skierowania do placówek udzielających schronienia matkom z dziećmi i kobietom w ciąży¹⁶, w tym do DMD oraz jedną komórkę organizacyjną odpowiedzialną za nadzór nad tymi placówkami (domami)¹⁷. Zadania te zostały przypisane pracownikom MOPR w zakresach obowiązków, odpowiedzialności i uprawnień.

Prezydent Miasta upoważnił Dyrektora MOPR do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy/powiatu oraz – na wniosek Dyrektora MOPR – innych pracowników MOPR w tym samym zakresie.

Pracownicy zatrudnieni w MOPR podnosili kwalifikacje niezbędne do prawidłowego wykonywania obowiązków związanych z pomocą społeczną w zakresie zadań związanych z obsługą matek z dziećmi i kobiet w ciąży poszukujących schronienia albo z tego schronienia korzystających.

(akta kontroli str. 7-68, 379-497)

W planie finansowym MOPR przewidziano środki na pokrycie kosztów pobytu skierowanych osób w DMD. Środki przewidziane w planie po zmianach wyniosły w 2016 r. 327,1 tys. zł, w 2017 r. – 391,3 tys. zł, w 2018 r. – 431,3 tys. zł, w 2019 r. (według stanu na 31 lipca) – 481,8 tys. zł. Środki te były adekwatne w stosunku do kosztów pobytu w DMD i skali potrzeb. Środki na pokrycie kosztów pobytu w DMD prowadzonych przez Monar i Caritas pochodziły z rozdziału 85295 „Pozostała działalność” § 2360 „Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego”, przekazanych na podstawie art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁸ na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego”, a środki na zasiłki celowe na pokrycie kosztów pobytu w DMD pochodziły z rozdziału 85214 „Zasiłki

¹³ Organizowanych na podstawie: Zarządzenia Nr 1684/15 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 16 listopada 2015 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację w latach 2016-2018 zadań z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, których adresatami są mieszkańcy Gdańska, Zarządzenia Nr 1788/16 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 21 listopada 2016 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację w latach 2017-2019 zadań z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, których adresatami są mieszkańcy Gdańska oraz Zarządzenia Nr 1978/17 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację w latach 2018-2020 zadań z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, których adresatami są mieszkańcy Gdańska.

¹⁴ W 2017 r.

¹⁵ W 2016 r.

¹⁶ Samodzielny Referat Reintegracji, Centra Pracy Socjalnej 1-9.

¹⁷ Samodzielny Referat Reintegracji.

¹⁸ Dz. U z 2019 r. poz. 869, ze zm.

okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe" § 3110 „Świadczenia społeczne”.

(akta kontroli str. 1122-1134)

1.10. Badanie prawidłowości stosowania przez MOPR procedury przygotowania dokumentów niezbędnych do wydania decyzji o skierowaniu do DMD przeprowadzono na próbie 15 wniosków (8 decyzji o skierowaniu do domu prowadzonego przez Caritas i 7 – przez Monar) wykazało, że:

- do wszystkich wniosków załączone były kwestionariusze rodzinnych wywiadów środowiskowych i opinie pracownika MOPR zawierające uzasadnienie pobytu w domu,
- w wymaganych przypadkach (4 z 15) załączone zostało orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- w 4 z 15 przypadków do wniosku o skierowanie do domu zostały załączone zaświadczenia lekarskie (jedna karta przebiegu ciąży i dwie karty informacyjne po porodzie),
- do wniosków o przedłużenie pobytu zostały dołączone: dwie karty szczepień, zaświadczenie o zdrowiu dziecka, karta przebiegu ciąży i dwie karty informacyjne o porodzie,
- do wniosków o skierowanie, dotyczących 14 dzieci, dołączonych zostało 7 skróconych odpisów aktów urodzenia dziecka, a w przypadku wniosków o przedłużenie pobytu w domu w związku z urodzeniem dziecka dla 6 dzieci dołączone zostały 4 skrócone odpisy aktów urodzenia,
- do wniosków nie były załączane książeczki zdrowia dziecka.

(akta kontroli str. 251-332, 854-877)

W MOPR nie zostały ustalone wewnętrzne uregulowania związane z przygotowaniem dokumentów niezbędnych do wydania decyzji o skierowaniu do DMD. Dyrektor MOPR wyjaśniła, że wnioski o skierowanie do DMD rozpatrywane były na podstawie ustawy o pomocy społecznej i ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego¹⁹ (dalej: „kpa”), w związku z tym nie było konieczności wprowadzenia wewnętrznych uregulowań w tym zakresie.

(akta kontroli str. 333-334)

1.11. Pracownicy socjalni zatrudnieni w MOPR, przeprowadzający ww. wywiady środowiskowe, posiadali kwalifikacje uprawniające do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, określone w art. 156 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 364-378)

1.12. Rodzinne wywiady środowiskowe zostały przeprowadzone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego²⁰, w szczególności wywiady zostały przeprowadzone z zachowaniem wymaganego terminu (14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia), zawierały informacje dotyczące sytuacji mieszkaniowej, rodzinnej, zarobkowej i zdrowotnej. Sytuacja dochodowa i majątkowa osoby ubiegającej się o wsparcie ustalona została zgodnie z zasadami określonymi w art. 8 ust. 3-13 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 251-332)

1.13. W latach 2016-2019 (I półrocze) wszystkie złożone wnioski o skierowanie do DMD zostały ocenione jako zasadne.

(akta kontroli str. 247-250)

1.14. W latach objętych kontrolą MOPR nie wydawał opinii o braku konieczności pobytu w DMD.

(akta kontroli str. 247-250)

¹⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, ze zm.

²⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1788.

1.15. W latach 2016-2019 (I półrocze) na podstawie wszystkich złożonych wniosków nastąpiło przyjęcie do DMD.

(akta kontroli str. 247-250)

1.16. Budynki, w których przebywały matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży, zarządzane przez Gdańskie Nieruchomości²¹, podlegały okresowym kontrolom, wykonywanym co najmniej raz w roku, polegających na sprawdzeniu stanu technicznego i okresowej kontroli wykonywanej co najmniej raz na 5 lat, zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane²².

Pomimo wymogu wynikającego z art. 70 ust. 1 ww. ustawy, zarządca nie usunął nieprawidłowości stwierdzonych podczas przeprowadzonych w DMD Monaru kontroli okresowych przewodów kominowych w latach 2016-2019, tj.: braku komina wentylacyjnego w kuchni, łazience i toalecie na parterze oraz w łazience na II piętrze. Z ustaleń kontroli wynikało, że obiekt będzie nadawał się do eksploatacji po usunięciu ww. nieprawidłowości, które mogły stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa ludzi i mienia.

Z informacji Gdańskich Nieruchomości, uzyskanej przez NIK, wynika, że realizacja powyższych zaleceń wymaga wykonania projektu wentylacji i uzyskania stosownych pozwoleń oraz że takie czynności zostały podjęte.

MOPR w 2017 r. zrealizował zadania wynikające z umowy²³ z Wojewodą Pomorskim w sprawie udzielenia dotacji na dofinansowanie bieżącej działalności DMD. Kwota dotacji wyniosła 135,0 tys. zł i została wydatkowana zgodnie z przeznaczeniem na remont dachu wraz z wymianą stolarki okiennej oraz docieplenie ścian zewnętrznych budynku, modernizację pomieszczeń sanitarnych w DMD prowadzonym przez Monar²⁴.

Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że w zapotrzebowaniu zgłoszonym przez Miasto w pierwszej kolejności do prac remontowych w budynku użyczonym Monarowi wskazano najpilniejsze potrzeby.

(akta kontroli str.103-104, 610-672, 878-976, 1078-1086, 1346-1368)

Budynek OIK²⁵, którego zarządcą był MOPR, podlegał okresowym kontrolom, wykonywanym co najmniej raz w roku, polegających na sprawdzeniu stanu technicznego oraz okresowej kontroli wykonywanej co najmniej raz na 5 lat, zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane.

(akta kontroli str. 488-504)

1.17. Budynki, w których mieściły się DMD prowadzone przez Monar i Caritas, nie były wyposażone w urządzenia i rozwiązania techniczne umożliwiające poruszanie się osób z niepełnosprawnością ruchową.

(akta kontroli str. 977-980, 1065-1087)

Budynek, w którym był zlokalizowany OIK, zapewniał odpowiednie warunki w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

(akta kontroli str. 534-574)

Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że w przypadku zgłoszenia się osoby niepełnosprawnej zostanie ona potraktowana w sposób indywidualny, w zależności od rodzaju dysfunkcji ruchowej. Istnieje możliwość skierowania takiej osoby do OIK, mieszkania ze wparciem bądź wynajęcia mieszkania na wolnym rynku.

(akta kontroli str. 977-980)

²¹ Przy ul. Sówki, Sitowie 47, Sitowie 35, Sitowie 25.

²² Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, ze zm.

²³ Umowa nr 1/DSM/Gdańsk/Program za życiem 2017 z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie udzielenia dotacji celowej na realizację zadania z zakresu pomocy społecznej – na dofinansowanie bieżącej działalności DMD.

²⁴ Budynek przy ul. Kochanowskiego 7A.

²⁵ Przy Placu Księdza Prałata Jana Gustkowicza 13.

1.18. Decyzje o skierowaniu do DMD były wydawane w oparciu o wnioski wraz z kwestionariuszami rodzinnych wywiadów środowiskowych i opiniami pracowników MOPR zawierającymi uzasadnienie pobytu w domu, a w wymaganych przypadkach – również na podstawie orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (zgodnie z § 4 ust. 3 pkt 1, 2, 5 i 6 rozporządzenia w sprawie DMD). Decyzje były wydawane w oparciu o wnioski, do których nie zostały dołączone zaświadczenia lekarskie (dla 26 z 29 przyjmowanych osób) i skrócone odpisy aktów urodzenia (dla dziewięciorga z 14 przyjmowanych dzieci oraz dla dwojga z sześciorga dzieci urodzonych w trakcie pobytu w DMD).

Decyzje o skierowaniu do DMD zawierały elementy określone w art. 107 kpa, wydane zostały w terminach określonych w art. 35 i doręczone zgodnie z art. 40 § 1 kpa.

Decyzje były podpisywane przez Dyrektora lub Zastępców Dyrektora MOPR albo inne upoważnione osoby.²⁶

Decyzje prawidłowo określały zasady odpłatności mieszkańca za pobyt w DMD, uwzględniając jego sytuację dochodowo-majątkową.

(akta kontroli str. 335-363, 854-877)

W latach 2016-2019 (I półrocze) MOPR, w oparciu o procedurę określoną w zarządzeniu Dyrektora MOPR²⁷, kierował matki z małoletnimi dziećmi do mieszkań wspomaganych na podstawie wniosku o przyznanie tego rodzaju pomocy.

Na podstawie badania 10 wniosków ustalono, że: wszystkie wnioski zostały złożone na wymaganym formularzu, zawierały rekomendacje pracownika MOPR lub podmiotu świadczącego aktualnie wsparcie dotyczące udziału wnioskodawcy w mieszkaniu wspomagany, pisemną zgodę osoby ubiegającej się na ponoszenie opłaty za pobyt w mieszkaniu wspomagany oraz wymagany rodzinny wywiad środowiskowy.

We wszystkich badanych przypadkach zostały sporządzone umowy cywilnoprawne na zamieszkanie w mieszkaniu wspieranym oraz kontrakty ustalające zasady pobytu w mieszkaniu.

(akta kontroli str. 1236-1259)

1.19. W latach 2016-2017 MOPR przyznał zasiłki celowe na pokrycie kosztów pobytu w DMD 12 matkom z małoletnimi dziećmi, na łączną kwotę 33,2 tys. zł.

Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że zasiłki celowe były przyznawane w związku z brakiem miejsc w placówkach prowadzonych przez Caritas i Monar w ramach zawartych umów.

²⁶ Na podstawie Zarządzenia nr 1048/15 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie upoważnienia pracowników MOPR do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości powiatu, zmienionego zarządzeniem nr 1678/15 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 16 listopada 2015 r., zarządzenia nr 1664/16 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 25 października 2016 r. w sprawie upoważnienia pracowników MOPR do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości powiatu, zmienionego zarządzeniem nr 1784/16 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 18 listopada 2016 r. i zarządzeniem nr 1903/16 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 6 grudnia 2016 r., zarządzenia nr 1893/17 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 26 października 2017 r. w sprawie upoważnienia pracowników MOPR do prowadzenia postępowania, wydawania postanowień i decyzji administracyjnych, należących do właściwości powiatu, zmienionego zarządzeniem nr 1158/18 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 16 lipca 2018 r., zarządzeniem nr 2011/18 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 12 grudnia 2018 r. oraz zarządzeniem nr 357/19 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 13 marca 2019 r. i Zarządzenia nr 979/19 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie upoważnienia pracowników MOPR do prowadzenia postępowania, wydawania postanowień i decyzji administracyjnych, należących do właściwości powiatu.

²⁷ Zarządzenie nr 78/12 Dyrektora MOPR z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie powołania Zespołu ds. mieszkalnictwa wspomagane, zmienione zarządzeniem nr 4/14 z dnia 20 stycznia 2014 r. oraz zarządzenie nr 7/17 Dyrektora MOPR z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania Komisji Kwalifikującej do mieszkań wspomaganych.

Ponadto Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że wzięto pod uwagę konieczność pokrywania kosztów pobytu w placówkach zasiłkiem celowym w latach 2016 i 2017, a w konkursie na lata 2018-2020 zwiększono liczbę miejsc w DMD do 30, w wyniku czego od stycznia 2018 r. nie wystąpił przypadek opłacania kosztów pobytu w DMD zasiłkiem celowym.

(akta kontroli str. 1002-1006)

1.20. MOPR przedstawiał bezdomnym matkom z małoletnimi dziećmi propozycje uzyskania schronienia w mieszkaniach wspomaganych, funkcjonujących w ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego.

Matki z małoletnimi dziećmi były kierowane do mieszkań wspomaganych po uzyskaniu rekomendacji pracownika MOPR lub podmiotu świadczącego aktualnie wsparcie dotyczących udziału w Programie. Rekomendowane były przede wszystkim osoby dobrze rokujące w kwestii wprowadzania w swoim życiu zmian zmierzających do poprawy swojej sytuacji społeczno-bytowej, tj. dobrze współpracujące ze specjalistami, podejmujące pracę lub aktywnie poszukujące pracy, doksztalcające się. Nie wszystkie matki przebywające w DMD otrzymywały propozycję uzyskania wsparcia w mieszkaniach wspomaganych, ponieważ część z nich nie była gotowa do takiej formy wsparcia.

(akta kontroli str. 1228-1232)

1.21. Pracownicy socjalni wypełniający kwestionariusze rodzinnych wywiadów środowiskowych posiadali kwalifikacje uprawniające do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, określone w art. 156 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 1247)

1.22. MOPR prowadził stronę podmiotową Biuletyn Informacji Publicznej MOPR²⁸ (dalej: „BIP”). W BIP zamieszczono²⁹ informację o zadaniach i kompetencjach MOPR dotyczących m.in. prowadzenia DMD. Ponadto na stronie zawarto³⁰ informacje dotyczące sposobu przyjmowania i załatwiania spraw dotyczących wniosku o schronienie, posiłku i ubrania, a także dokumenty dotyczące konkursów przeprowadzonych przez MOPR na wyłonienie wykonawców zadania polegającego na prowadzeniu DMD.

Menu przedmiotowe na stronie BIP umożliwiało zestawianie w grupy tematyczne poszczególnych dokumentów, ułatwiające dotarcie do poszukiwanej informacji.

(akta kontroli str. 505-518)

1.23. Informacja o możliwości skorzystania ze schronienia przez matki z dziećmi i kobiety w ciąży w ramach pomocy oferowanej przez MOPR była udostępniana za pośrednictwem głównej strony internetowej MOPR³¹ i profilu społecznościowego facebook.com. Ponadto zainteresowani mogli nawiązać kontakt z pracownikiem MOPR (telefoniczny, e-mail, osobisty).

(akta kontroli str. 379-381, 519-533)

1.24. W latach 2016-2017 obowiązywała uchwała nr VIII/179/15 Rady Miasta Gdańska w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej w formie schronienia, a od roku 2018 r. ustalone zostały³² odrębne zasady odpłatności za pobyt w DMD.

²⁸ <http://www.bip.mopr.gda.pl>

²⁹ Dokument z 27 marca 2012 r.

³⁰ Dokument z 11 czerwca 2012 r.

³¹ <http://mopr.gda.pl>

³² Uchwałą Rady Miasta Gdańska nr XLV/1343/17 z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie zasad i odpłatności za pobyt w DMD.

Zarządzeniami Prezydenta Miasta³³ określono średni miesięczny koszt utrzymania w DMD, odpowiednio: 1.277,50 zł w 2018 r. i 1.338,33 zł w 2019 r. Zarządzenia wydane zostały w terminach umożliwiającym ich ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

W 2016 r. obowiązywała uchwała Nr XXIX/950/04 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 października 2004 r. w sprawie organizacji oraz szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych³⁴.

Od 2017 r. obowiązuje uchwała Nr XXXI/869/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych i zawierania umów cywilnoprawnych w pozostałych formach mieszkań wspomaganych w Gdańsku.

(akta kontroli str. 1036-1045)

1.25. Średni miesięczny koszt utrzymania w DMD ustalony został ww. zarządzeniami Prezydenta Miasta Gdańska w wysokości odpowiednio 1.277,50 zł w 2018 r. i 1338,33 zł w 2019 r.

W latach 2016-2019 (I półrocze) opłatę z tytułu pobytu w placówce uiściło 31 kobiet, z tego: w 2016 r. – 9 kobiet uiściło łącznie kwotę 9.798,84 zł, w 2017 r. – 4 kobiety uiściły kwotę 9.829,51 zł, w 2018 r. – 10 kobiet uiściło łącznie kwotę 6.557,13 zł, a w 2019 r. – 8 kobiet uiściło kwotę 7.579,67 zł.

W okresie od 1 stycznia 2016 do 31 maja 2019 r. OIK prowadzony był przez fundację, która otrzymywała dotację na całość zadań związanych z jego prowadzeniem. W związku z tym nie było możliwe wskazanie wysokości średniego miesięcznego kosztu pobytu (osoby przebywające w hostelu nie ponosiły kosztów pobytu w OIK).

(akta kontroli str. 1044-1045, 1056, 1307-1310)

1.26. Wydatki na prowadzenie DMD przez Caritas wyniosły:

- w 2016 r. – 83,7 tys. zł na wydatki bieżące, w tym środki uzyskane z dotacji 72,3 tys. zł. Największe wydatki to: 30,1 tys. zł (tj. 35,9% ogółu wydatków) z tytułu zatrudnienia personelu (na podstawie umowy o pracę) oraz pochodnych od wynagrodzeń, 14,1 tys. zł (16,8%) na wyżywienie i 23,8 tys. zł (28,5%) na media,
- w 2017 r. – 88,8 tys. zł na wydatki bieżące, w tym środki uzyskane z dotacji 76,7 tys. zł. Największe wydatki to: 31,8 tys. zł (35,8% ogółu wydatków) z tytułu zatrudnienia personelu (na podstawie umowy o pracę) oraz pochodnych od wynagrodzeń, 14,0 tys. zł (16,9%) na wyżywienie, 25,7 tys. zł (28,9%) na media,
- w 2018 r. – 117,7 tys. zł na wydatki bieżące, z tego środki uzyskane z dotacji 116,5 tys. zł. Największe wydatki to: 59,2 tys. zł (50,3% ogółu wydatków) z tytułu zatrudnienia personelu (na podstawie umowy o pracę) oraz pochodnych od wynagrodzeń, 17,3 tys. zł (14,7%) na wyżywienie, 15,8 tys. zł (13,4%) na media,
- w 2019 r. (do 31 lipca³⁵) – 91,2 tys. zł na wydatki bieżące, z tego środki uzyskane z dotacji 78,1 tys. zł. Największe wydatki to: 54,0 tys. zł (59,2%) z tytułu zatrudnienia personelu (na podstawie umowy o pracę) oraz pochodnych od wynagrodzeń, 9,2 tys. zł (10,1%) na wyżywienie, 13,4 tys. zł (13,7%) na media.

Caritas nie ponosił wydatków inwestycyjnych związanych z prowadzeniem DMD.

(akta kontroli str. 1057-1064)

³³ Zarządzeniem nr 2151/17 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania w DMD w Gdańsku na rok 2018 oraz zarządzeniem nr 5/19 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 4 stycznia 2019 r. w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania w DMD w Gdańsku na rok 2019.

³⁴ Wraz z Uchwałą Nr X/210/07 Rady Miasta Gdańska z dnia 31 maja 2007 r. w sprawie ustalenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych dla osób, którym przyznano pobyt ze względu na trudną sytuację życiową, niepełnosprawność lub chorobę.

³⁵ Zgodnie z umową sprawozdanie do MOPR składane było za 7 miesięcy 2019 r.

Wydatki na prowadzenie DMD przez Monar wyniosły:

- w 2016 r. – 293,2 tys. zł na wydatki bieżące, w tym środki uzyskane z dotacji 254,4 tys. zł. Największe wydatki to: 158,0 tys. zł (53,9% ogółu wydatków) z tytułu zatrudnienia personelu³⁶ oraz pochodnych od wynagrodzeń, 44,9 tys. zł (15,3%) na wyżywienie, 42,1 tys. zł (13,4%) na media.
- w 2017 r. – 348,8 tys. zł na wydatki bieżące, z tego środki uzyskane z dotacji 314,6 tys. zł. Największe wydatki to: 176,2 tys. zł (50,6%) z tytułu zatrudnienia personelu oraz pochodnych od wynagrodzeń, 62,0 tys. zł (17,8%) na wyżywienie, 37,1 tys. zł (10,6%) na media,
- w 2018 r. – 322,6 tys. zł, na wydatki bieżące, z tego środki uzyskane z dotacji 290,1 tys. zł. Największe wydatki to: 209,4 tys. zł (65,0%) z tytułu zatrudnienia personelu oraz pochodnych od wynagrodzeń, 54,2 tys. zł (16,8%) na wyżywienie, 14,7 tys. zł (4,6%) na media,
- w 2019 r. (do 31 lipca³⁷) – 200,2 tys. zł na wydatki bieżące, z tego środki uzyskane z dotacji 191,2 tys. zł. Największe wydatki to: 122,2 tys. zł (61,0%) z tytułu zatrudnienia personelu oraz pochodnych od wynagrodzeń, 40,3 tys. zł (20,1%) na wyżywienie, 11,8 tys. zł (5,9%) na media.

Monar nie ponosił wydatków inwestycyjnych związanych z prowadzeniem DMD.

(akta kontroli str. 1057-1064)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 15 badanych sprawach, dotyczących skierowania do DMD, zostały wydane decyzje, pomimo że:

- do 11 wniosków matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży nie załączono zaświadczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do umieszczenia w DMD,
- do 7 wniosków o skierowanie do DMD dla dziewięciorga z 14 przyjmowanych dzieci nie zostały dołączone skrócone odpisy aktów urodzenia dziecka, w przypadku wniosków o przedłużenie pobytu w domu w związku z urodzeniem 6 dzieci nie zostały dołączone dwa skrócone odpisy aktów urodzenia dziecka, a do żadnego z wniosków nie zostały załączone książeczki zdrowia dziecka,

co naruszało odpowiednio § 4 ust. 3 pkt 3 i 4 rozporządzenia w sprawie DMD.

(akta kontroli str. 251-332)

Zastępca Dyrektora MOPR i pracownicy MOPR wydający decyzje wyjaśnili, że samotne matki bardzo często zgłaszają się bez wymaganych dokumentów i są zobowiązane do ich uzupełnienia. Jednak nieuzupełnienie dokumentów nie powoduje uchylenia decyzji o skierowaniu do DMD.

Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła ponadto, że skutkowałoby to umieszczeniem ulokowaniem „na ulicy” osób niemogących zabezpieczyć schronienia sobie i dziecku, we własnym zakresie.

Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła również, że art. 1 ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców³⁸ zostały wprowadzone zmiany w kpa, zgodnie z którymi organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia ani oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego jeżeli są możliwe do ustalenia przez organ na podstawie rejestrów publicznych posiadanych przez inne podmioty publiczne do

³⁶ Na podstawie umowy o pracę.

³⁷ Zgodnie z umową sprawozdanie do MOPR było składane za 7 miesięcy 2019 r.

³⁸ Dz. U. Nr 106 poz. 622, ze zm.

których organ ma dostęp w drodze elektronicznej. Ośrodki pomocy społecznej mają dostęp do danych zawartych w aktach urodzenia dzieci w systemie Pomost – weryfikacja danych osobowych w systemie PESEL. Funkcja ta umożliwia sprawdzenie danych zawartych w aktach urodzenia wszystkich członków rodziny.

NIK zauważyła, że zgodnie z przepisem § 4 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia w sprawie DMD akt urodzenia dziecka stanowi podstawę do wydania skierowania do domu, a nie służy potwierdzeniu danych dziecka. Natomiast pracownicy MOPR mają obowiązek uzyskania dokumentów określonych w § 4 ust. 3 pkt 3 i 4 ww. rozporządzenia, gdyż stanowią one podstawę do wydania decyzji o skierowaniu do DMD.

(akta kontroli str. 854-877)

2. MOPR w latach 2016-2017 wydał 20 decyzji przyznających zasiłek celowy dla 12 matek z małoletnimi dziećmi z przeznaczeniem na opłacenie kosztów pobytu matek z dziećmi w placówkach prowadzonych przez Monar i Caritas, na łączną kwotę 33.196,00 zł, przez co zmieniono pieniężny charakter tych zasiłków, wynikający z art. 36 pkt 1 lit. c ustawy o pomocy społecznej, na świadczenie niepieniężne. Na podstawie powyższych decyzji, na rachunek bankowy tych placówek MOPR przekazał środki w ww. wysokości. Stanowiło to naruszenie art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 41 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.

Pracownicy wydający decyzje wyjaśnili, że konieczność pokrycia kosztów pobytu w placówce zasiłkiem celowym została potraktowana jako zabezpieczenie niezbędnej potrzeby bytowej, o której mowa w art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Natomiast katalog przedstawiony w art. 39 ust. 2 ww. ustawy został uznany jako katalog otwarty, w którym przedstawiono przykłady pomocy, na które może być przyznany zasiłek celowy.

NIK zauważyła, że zasiłek celowy, zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej o także „Wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakresie pomocy osobom bezdomnym”, może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału czy odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

(akta kontroli str. 981-1031, 1322-1341)

Wprawdzie Zastępca Dyrektora wyjaśniła, że środki na pokrycie kosztów pobytu w DMD przyznane zasiłkiem celowym MOPR przekazywał bezpośrednio na rachunek organizacji na wniosek klienta, jednak z ustaleń kontroli wynika, że już w decyzji wydawanej dla matki z dzieckiem o przyznaniu środków na pokrycie kosztów pobytu MOPR postanawiał o przekazaniu środków na rachunek organizacji prowadzącej DMD.

Zdaniem NIK niedopuszczalne jest przekazywanie środków finansowych z przyznanego zasiłku celowego bezpośrednio na konto danej placówki, a nie osobie potrzebującej wsparcia. Stroną postępowania zawsze powinna być osoba ubiegająca się o świadczenie z pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 1002-1006, 1322-1341)

OCENA CZĄSTKOWA

MOPR zapewniał schronienie dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży poprzez zlecanie organizacjom pożytku publicznego prowadzenia DMD. MOPR prawidłowo zdiagnozował skalę zapotrzebowania i określił zakres uprawnień delegowanym pracownikom i informował klientów o możliwości uzyskania wsparcia. W MOPR przestrzegano trybu kierowania osób do DMD, jednak do wniosków stanowiących podstawę wydania decyzji o skierowaniu do DMD nie była załączana pełna wymagana dokumentacja. MOPR niektórym z matek potrzebującym

schronienia przyznawał zasiłki celowe na pokrycie kosztów pobytu w DMD, co stanowiło naruszenie zasad ich przyznawania, określonych w art. 39 i 41 ustawy o pomocy społecznej.

OBSZAR

2. Zapewnienie w miejscu schronienia matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży odpowiedniego standardu usług podstawowych

Opis stanu faktycznego

2.1. W toku przeprowadzonych oględzin ustalono, że w DMD, prowadzonym przez Monar, znajdowały się pomieszczenia przeznaczone dla mieszkańców, takie jak:

- 11 pomieszczeń do spania (o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia w sprawie DMD),
- pomieszczenie świetlicy ze stołówką, pełniące funkcję pomieszczenia wspólnego do pobytu dziennego (o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. c ww. rozporządzenia),
- pokój socjalny, służący do pracy cichej, prowadzenia zajęć edukacyjnych i rozmów z mieszkańcami.

Dwie łazienki wyposażone były w kabiny ustępowe (łącznie pięć) i natryski (łącznie pięć) oraz umywalki (łącznie osiem, w tym cztery dla dzieci). Ponadto łazienki wyposażone były m.in. w: dwie pralki automatyczne, wanienki dla dzieci, nakładki na miski ustępowe dla dzieci i lustra. Dwie łazienki nie zapewniały spełniania przez DMD wymogu określonego w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. d rozporządzenia w sprawie DMD, tj. proporcjonalnie do liczby mieszkańców, odpowiednio jedna łazienka na pięć osób.

W domu nie zapewniono co najmniej jednego dodatkowego pomieszczenia do przyrządzania i spożywania drobnych posiłków (wymóg wynikający z § 3 ust. 1 pkt 2 lit. e rozporządzenia w sprawie DMD) oraz pomieszczenia do prania i suszenia (wymóg wynikający z § 3 ust. 1 pkt 2 lit. f tego rozporządzenia).

(akta kontroli str. 610-672, 1078-1086)

W toku przeprowadzonych oględzin ustalono, że w DMD prowadzonym przez Caritas znajdowały się pomieszczenia przeznaczone dla mieszkańców: 8 pokoi, wspólne dla mieszkańców z dziećmi: pokój komputerowy i świetlica, łazienki (łącznie 7, proporcjonalnie do liczby mieszkańców³⁹) wyposażone m.in. w: kabiny prysznicowe, miski ustępowe, bidety, umywalki z dostępem do ciepłej i zimnej wody, ogólnodostępna kuchnia, pomieszczenie do samodzielnego przygotowania i spożywania posiłków przez mieszkańców, pomieszczenia do prania i suszenia, zgodnie z wymaganiami określonymi w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. a-f rozporządzenia w sprawie DMD.

(akta kontroli str. 1065-1077)

W OIK zapewniono mieszkańcom warunki do całodobowego, okresowego pobytu, tożsame ze standardami w zakresie potrzeb bytowych określonymi w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. a-f rozporządzenia w sprawie DMD, tj. 4 pomieszczenia do spania, pomieszczenie do pobytu dziennego z przylegającą do niego kuchnią i miejscem do spożywania posiłków, 3 łazienki, w tym jedna przeznaczona dla osób z niepełnosprawnością ruchową, pomieszczenie pełniące funkcję pralni i suszarni, pomieszczenie sanitarne.

(akta kontroli str. 534-568)

2.2. W konkursie z 2014 r. (zadanie XIII) i w konkursie z 2017 r. (zadanie IX) Monar spełniło określone wymagania kadrowe: zatrudnienie pracownika socjalnego

³⁹ Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 lit. d rozporządzenia w sprawie DMD, liczba łazienek powinna być proporcjonalna do liczby mieszkańców, odpowiednio jedna łazienka na pięć osób.

(3/4 etatu) i pracowników sprawujących nadzór nad funkcjonowaniem placówki, tj. 4 opiekunów z doświadczeniem w pracy z osobami bezdomnymi oraz pedagoga (a ponadto w 2017 r. – psychologa). DMD prowadzony przez Monar współpracował z wolontariuszami, którzy zajmowali się pomocą w przygotowywaniu posiłków i w pracach gospodarczych.

W konkursie z 2014 r. (zadanie XIV) i w konkursie z 2017 r. (zadanie IX) Caritas spełnił określone wymagania kadrowe: zatrudnienie pracownika socjalnego, pracowników sprawujących nadzór nad funkcjonowaniem placówki, tj. kierownika placówki i dwie opiekunki (oraz psychologa i prawnika – w konkursie z 2014 r.).

Kierownicy DMD prowadzonych przez Caritas i Monar posiadali staż pracy w pomocy społecznej wymagany art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, ale nie posiadali specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 610-672, 1191-1211)

2.3. MOPR nadzorował zapewnianie przez DMD, prowadzone przez Caritas i Monar, standardów określonych w rozporządzeniu w sprawie DMD:

- w zakresie interwencyjnym (wymogi § 3 ust. 1 pkt 1 lit. b-f) poprzez weryfikację regulaminów działania domów, akt osobowych klientów (notatki psychologa, pedagoga i pracownika socjalnego), sprawozdań z realizacji zadania, funkcjonowania grup wsparcia,
- w zakresie opiekuńczo-wspomagającym (wymogi § 3 ust. 1 pkt 3 lit. a-d) poprzez weryfikację akt osobowych klientów (np. zaleceń lekarskich) i sprawozdań z realizacji zadania.

Zgodnie z pkt I.1. regulaminu Domu, do 4 grudnia 2017 r. DMD zapewniał całonocny pobyt kobietom w ciąży i opiekunom z małoletnimi dziećmi do trzech lat, a od 5 grudnia 2017 r. – z dziećmi do sześciu lat. Powyższe ograniczenia wiekowe dotyczące dzieci nie wynikały z przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia w sprawie DMD. Zostały zawarte w ofertach i uwzględnione w umowach o realizację zadania publicznego.

Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że MOPR w związku z faktem, że w Mieście funkcjonują dwa DMD, zwyczajowo kieruje rodzica z dziećmi w wieku szkolnym do domu prowadzonego przez Monar, natomiast z dziećmi młodszymi do domu prowadzonego przez Caritas.

Pomoc udzielana przez OIK, zgodnie z zarządzeniem Dyrektora MOPR⁴⁰, polega m.in. na:

- a) wspieraniu osób i rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej w celu zapobiegania powstawaniu lub pogłębianiu dysfunkcji tych osób (§ 7 pkt 2 zarządzenia), w tym mieszkańcom dotkniętym przemocą – odizolowanie od sprawców poprzez zapewnienie schronienia w hostelu prowadzonym przez OIK (§ 7 pkt 5), o którym mowa w pkt 2.1,
- b) zapewnieniu poradnictwa specjalistycznego, w tym: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, rodzinnego i socjalnego (§ 7 pkt 4),
- c) prowadzeniu grup terapeutycznych i psychoedukacyjnych (§ 7 pkt 7),
- d) opracowywaniu i realizacji planów pomocy w ramach działań interwencyjnych (§ 13 ust. 4 pkt 5).

Kierownik OIK wyjaśniła, że mieszkańcom będącym ofiarami m.in. klęski żywiołowej, czy zdarzenia losowego, zapewnia się ubrania, żywność, środki higieny osobistej, w sytuacji, gdy zostali tego pozbawieni i nie są w stanie samodzielnie wyposażyć się niezwłocznie w te produkty.

(akta kontroli str. 569-570, 977-980, 1135-1138)

⁴⁰ Zarządzenie nr 38/19 Dyrektora MOPR w Gdańsku z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacyjnego OIK.

2.4. Standard usług interwencyjnych, bytowych i opiekuńczo-wspomagających oferowany przez DMD prowadzony przez Caritas nie był niższy niż wymagany rozporządzeniem w sprawie DMD.

Standard usług interwencyjnych i opiekuńczo-wspomagających oferowany przez DMD prowadzony przez Monar nie był niższy niż wymagany rozporządzeniem w sprawie DMD.

Natomiast standard usług bytowych oferowany przez DMD prowadzony przez Monar był niższy niż wymagany ww. rozporządzeniem, ponieważ w DMD nie zostało zapewnione co najmniej jedno dodatkowe pomieszczenie do przyrządzania i spożywania drobnych posiłków, pomieszczenie do prania i suszenia, a także liczba łazienek proporcjonalnie do liczby mieszkańców, tj. jedna łazienka na pięć osób (wymogi określone w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. d i e rozporządzenia w sprawie DMD).

(akta kontroli str. 569-570, 977-980, 1065-1087, 1135-1138)

Oferowany przez OIK matkom z dziećmi i kobietom w ciąży standard usług w zakresie potrzeb bytowych i interwencyjnych był porównywalny ze standardem obowiązującym DMD.

Standard usług opiekuńczo-wspomagających nie przewidywał m.in. zapewnienia pielęgnacji mieszkańców OIK w przypadku wystąpienia takiej potrzeby. Obowiązek zapewnienia ww. usług, wynikających z ww. rozporządzenia, odnosi się wyłącznie do DMD.

(akta kontroli str. 534-570)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. MOPR nie sprawował wystarczającego nadzoru nad DMD, gdyż nie zapewnił, aby kierownicy DMD prowadzonych przez Caritas i Monar posiadali specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, wymaganej art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że Monar i Caritas jako osoby prawne działające na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach⁴¹ i ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej⁴² realizowały jedynie zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej po przeprowadzeniu konkursu zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W konsekwencji nie było podstaw prawnych do określenia w ogłaszanych konkursach wymogów z art. 122 ustawy o pomocy społecznej, jak również weryfikacji spełniania takich wymogów.

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK zauważa, że definicja jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, zawarta w art. 6 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej, obejmuje także ośrodki wsparcia, jakimi – zgodnie z art. 19 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej – są m.in. domy dla samotnych matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Ustawodawca nie zastrzegł, że status jednostki organizacyjnej pomocy społecznej mają wyłącznie podmioty publiczne. Należy więc przyjąć, że wymóg dotyczący kwalifikacji osoby kierującej jednostką organizacyjną pomocy społecznej dotyczy także podmiotów niepublicznych realizujących zadania publiczne. Zdaniem NIK obowiązujące przepisy nie wprowadzają wyłączeń dla jednostek niepublicznych w zakresie kwalifikacji kierowników niepublicznych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 1122-1135)

⁴¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 713.

⁴² Dz. U. z 2019 r. poz. 1347.

2. MOPR nie sprawował wystarczającego nadzoru nad DMD, ponieważ nie zapewnił, aby DMD prowadzony przez Monar dysponował: pomieszczeniem do prania i suszenia, co najmniej jednym dodatkowym pomieszczeniem do przyrządzania i pożywiania posiłków, odpowiednią liczbą łazienek przypadających na mieszkańców (jedna łazienka na pięć osób). Skutkiem tego standard usług świadczonych przez ww. DMD nie spełniał wymagań określonych w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. d, e i f rozporządzenia w sprawie DMD.

Zastępca Dyrektora ds. programów społecznych w MOPR wyjaśnił, że komisja konkursowa z 2017 r., złożona z przedstawicieli Prezydenta Miasta i organizacji pozarządowych, rekomendowała zawarcie umowy z Monarem na prowadzenie DMD na podstawie dokumentów przedstawionych przez ten podmiot, tj. m.in. oświadczenia z 6.12.2017 r. o spełnianiu wymogów rozporządzenia w sprawie DMD.

(akta kontroli str. 1087-1113)

W DMD były tylko dwie łazienki, a z uwagi na przeznaczenie w DMD miejsc dla 30 osób (w tym 20 kierowanych przez MOPR w Gdańsku), DMD powinien zapewnić co najmniej sześć łazienek. Niezapewnienie odpowiedniej liczby łazienek potwierdzają wizytacje prowadzone przez MOPR w latach objętych kontrolą w trakcie których stwierdzono, że w budynku zamieszkiwało odpowiednio 41, 27 i 40 osób, a taka liczba osób powodowała, że DMD nie spełniał wymagań określonych w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. d rozporządzenia w sprawie DMD, tj. że jedna łazienka powinna przypadać na pięć osób.

W odniesieniu do braku pomieszczenia do prania i suszenia Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że z prowadzonych przez MOPR kontroli w zakresie prawidłowości wykonania zadania publicznego wynikało, że suszenie prania odbywało się na korytarzach lub na dworze, natomiast pralki dostępne były w pomieszczeniach łazienkowych.

NIK zauważyła, że standard usług DMD w zakresie bytowym, zgodnie z ww. przepisami, obejmuje m.in. pomieszczenie do prania i suszenia, a takim pomieszczeniem nie są łazienki i korytarze.

(akta kontroli str. 1139-1181)

OCENA CZĄSTKOWA

Sprawowany przez MOPR nadzór nad zapewnieniem przez DMD odpowiedniego standardu usług podstawowych był niewystarczający, co skutkowało niższym od wymaganego rozporządzeniem w sprawie DMD standardem usług podstawowych w zakresie bytowym w DMD prowadzonym przez Monar. MOPR nie sprawował wystarczającego nadzoru, gdyż nie zapewnił, aby kierownicy DMD spełniali wymagania określone w art. 122 ustawy o pomocy społecznej w zakresie posiadania przez nich specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

OBSZAR

3. Skuteczność wsparcia świadczonego w miejscu schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach 2016-2019 (I półrocze)⁴³ w DMD prowadzonym przez Caritas przebywało 80 osób. W okresie objętym kontrolą DMD opuściły 72 osoby, z tego do 30 dni przebywało – 19 osób, od 31 dni do 181 dni – 39 osób, od 182 dni do 365 dni – 14 osób. Średnia długość pobytu wynosiła 111 dni, a mediana 76 dni.

W tym samym czasie w DMD prowadzonym przez Monar przebywało 160 osób. W okresie objętym kontrolą dom opuściło 138 osób, z tego do 30 dni przebywały –

⁴³ Bez względu na datę rozpoczęcia pobytu.

22 osoby, od 31 do 181 dni – 93 osoby, od 182 dni do 365 dni – 3 osoby i powyżej 365 dni – 20 osób. Średnia długość pobytu wynosiła 180 dni, a mediana 100 dni.

W latach 2016-2019 (I półrocze)⁴⁴ w mieszkaniach wspomaganych przebywały 64 osoby, z tego do 30 dni – 2 osoby (nadal zamieszkują), od 31 do 181 dni – 8 osób, od 182 do 365 dni – 6 osób i powyżej 365 dni – 48 osób. W okresie objętym kontrolą mieszkania opuściło 31 osób. Średnia długość pobytu wynosiła 512 dni, a mediana 488 dni.

(akta kontroli str. 1182-1190, 1311-1315)

3.2. Warunki konkursu z 2014 r. nie wymagały spełniania przez organizacje pozarządowe wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie DMD.

Konkurs z 2017 r. określał, że zakres świadczonych usług ma być zgodny ze standardami określonymi w ww. rozporządzeniu, m.in. w zakresie opracowywania i realizacji programów usamodzielnienia mieszkańców, które mają na celu umożliwienie podjęcia samodzielnego życia w godnych warunkach i indywidualnego uzgadniania i dokumentowania działań podejmowanych w ramach programów usamodzielnienia.

Dyrektor MOPR nie uzgadniał z podmiotami realizującymi zadania formy, w tym zakresu danych, które powinny znaleźć się w programach usamodzielniania mieszkańców.

W DMD prowadzonym przez Caritas nie były opracowywane programy usamodzielnienia mieszkańców, a w DMD prowadzonym przez Monar realizowana była „Procedura wyjścia podopiecznych z DMD”.

(akta kontroli str. 251-332, 610-672, 1212-1224)

3.3. Pracownicy socjalni z Centrów Pracy Socjalnej prowadzili wizytacje w DMD prowadzonych przez Monar i Caritas. Ponadto pracownik Samodzielnego Referatu Reintegracji, co najmniej raz w roku, prowadził wizytację placówki pod kątem prawidłowości realizacji umowy, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1046-1056, 1259-1301)

W przypadkach kierowania matek z dziećmi do mieszkań wspomaganych, MOPR wraz z organizacją pożytku publicznego prowadzącą mieszkanie i osobą wspieraną był stroną kontraktu ustalającego zasady pobytu. Z badania dokumentacji dotyczącej 10 matek skierowanych do mieszkań wspomaganych wynika, że pracownicy socjalni zatrudnieni w MOPR nadzorowali realizację kontraktu.

(akta kontroli str. 1246, 1259-1301)

3.4. Gdy pobyt w DMD trwał dłużej niż 6 miesięcy (w 9 z 15 badanych spraw w DMD i w 9 z 10 badanych spraw w mieszkaniach wspomaganych) pracownicy socjalni przeprowadzali aktualizację rodzinnego wywiadu środowiskowego, zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 251-332, 1246)

3.5. W latach 2016-2019 (I półrocze) 8 matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży przebywało w placówkach dłużej niż rok. Osoby te nie miały możliwości powrotu do rodziny lub rozpoczęcia samodzielnego życia (warunek określony w § 5 ust. 4 rozporządzenia w sprawie DMD), 6 matek otrzymało możliwość zamieszkania w mieszkaniu wspomagany.

W badanej próbie wystąpił jeden przypadek przebywania przez matkę z małoletnimi dziećmi w placówce dłużej niż rok, z powodu oczekiwania na miejsce w mieszkaniu wspomagany (brak możliwości zapewnienia schronienia we własnym zakresie).

(akta kontroli str. 1225-1227)

⁴⁴ Bez względu na datę rozpoczęcia pobytu.

3.6. Dyrektor MOPR wyjaśniła, że MOPR posiada dane dotyczące liczby osób opuszczających DMD, jednakże większość tych osób nie kontynuuje współpracy z pracownikiem socjalnym, w związku z tym MOPR nie prowadzi analiz długoterminowej skuteczności udzielonego wsparcia.

(akta kontroli str. 1228-1232)

Organizacje pożytku publicznego określały w ofertach zakładane rezultaty realizacji zadania publicznego, np. poziomu usamodzielnienia mieszkańców, poprawy umiejętności radzenia sobie z trudną sytuacją społeczno-emocjonalną, nabycia umiejętności w zakresie załatwiania spraw socjalno-bytowych, wzrostu świadomości w zakresie pełnienia roli rodzica. Zakładane rezultaty zostały zrealizowane.

Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że MOPR nadzorował realizację zadań przedstawionych w ofercie Caritas i Monar na podstawie sprawozdań składanych do MOPR, a ich weryfikacja następowała na podstawie przedstawianych przez organizacje list obecności, dokumentacji wewnętrznej placówki i akt osobowych klientów w placówce.

MOPR prowadził kontrole w DMD-ach w zakresie rozliczeń finansowych udzielonych dotacji oraz coroczne wizytacje w zakresie zapewnienia warunków bytowych⁴⁵ i prowadzenia dodatkowych zajęć dla matek i dzieci.

(akta kontroli str. 610-838)

3.7. Z próby 15 badanych spraw, dwie z matek nadal pozostawały w DMD, a z 13, które opuściły domy: jedna została pokierowana przez GOPS właściwy dla ostatniego miejsca zameldowania, dwie złożyły wniosek o skierowanie do mieszkania treningowego (jedna z nich również do klubu samopomocy) i taką pomoc otrzymały (jedna z nich otrzymywała pomoc w formie zasiłków celowych na zakup żywności). Pozostałe osoby wyprowadziły się z DMD, z tego: 5 wskazało nowe adresy poza Gdańskiem, 2 wskazały adres zamieszkania w Gdańsku, a 3 nie podały nowego adresu.

(akta kontroli str. 1233-1235)

Stwierdzona
nieprawidłowość

MOPR nie prowadził nadzoru w DMD Caritas w zakresie sporządzania programów usamodzielniania mieszkańców, pomimo iż warunki konkursu z 2017 r. określały, że zakres świadczonych usług ma być zgodny ze standardami określonymi w rozporządzeniu w sprawie DMD m.in. w zakresie opracowywania i realizacji programów usamodzielniania mieszkańców, które mają na celu umożliwienie podjęcia samodzielnego życia. W związku z tym w placówce prowadzonej przez Caritas nie zapewniono sporządzenia ww. programów, w wyniku czego DMD nie spełniał wymagań określonych w § 3 ust. 2 pkt 6 ww. rozporządzenia.

Zastępca Dyrektora i Kierownik Referatu Reintegracji wyjaśnili, że pracownicy socjalni placówek nie opracowywali dokumentu o nazwie program usamodzielniania, jednak w swojej pracy podejmowali z mieszkankami indywidualnie uzgadniane działania, które miały na celu podjęcie samodzielnego życia. Do wglądu pracowników socjalnych MOPR, w trakcie wizytacji w placówkach, były akta osobowe mieszkańców prowadzone przez pracowników socjalnych, pedagogów i psychologów organizacji umożliwiające analizę postępów rodziny.

Zdaniem NIK, dokumentowanie działań podejmowanych w celu usamodzielniania mieszkańców nie jest wystarczające aby uznać, że jest to spełnienie wymogu opracowywania i realizacji programów usamodzielniania mieszkańców, wynikającego z § 3 ust. 2 pkt 6 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 1212-1215, 1316-1321)

⁴⁵ Dotyczących: ogrzewania, dostępu do zimnej i ciepłej wody, dostępu do żywności i środków czystości.

OCENA CZĄSTKOWA

MOPR sprawował nadzór nad skutecznością wsparcia udzielanego matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży przez DMD.

W związku z niedostatecznym nadzorem, w DMD prowadzonym przez Caritas nie opracowywano programów usamodzielniania mieszkańców.

Organizacje prowadzące DMD-y zrealizowały zakładane rezultaty. MOPR sprawował skuteczny nadzór nad wsparciem udzielanym matkom z dziećmi umieszczonym w mieszkaniach wspomaganych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski o podjęcie działań mających na celu:

Wnioski

- 1) wydawanie decyzji o skierowaniu do DMD na podstawie kompletnej dokumentacji wymaganej rozporządzeniem w sprawie DMD,
- 2) nieprzyznawanie zasiłków celowych na pokrycie kosztów pobytu w DMD,
- 3) zapewnienie prowadzenia DMD-ów przez kierowników posiadających specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej,
- 4) zapewnienie spełniania przez DMD-y wszystkich standardów podstawowych usług w zakresie bytowym,
- 5) zapewnienie sporządzania programów usamodzielniania mieszkańców DMD-ów, wymaganych rozporządzeniem w sprawie DMD.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 25 listopada 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

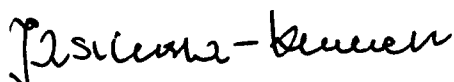
Kontrolerzy
Agnieszka Solecka
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
-/

Mariusz Gromadziński
Starszy inspektor kontroli państwowej
/-/

Marta Gajewska
Starszy inspektor kontroli państwowej
/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonała
Ewa Jasiurska-Kluczek
Dyrektor Najwyższej Izby Kontroli
Delegatura w Gdańsku

.....
(podpis)

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

